

Er tað rætt, at nevndir og ráð, sum innstillast til almenn stórv, eru valdar og vald politiskt?

— Um nei, hvussu skulu tær ella tey so veljast?

— Skulu innstillingar kunngerast alment?

Dan Klein, blaðstjóri:

— Eg meti ikki, at nevndir og ráð skulu vera vald politiskt, tí tá kann lættliga henda, at støða til innstillingina verður tikin á skeivum grundarlagi.

— Nevndir og ráð skulu vera vald av sakkunnleikanum á økinum, av yrkisfeløgum o.t.l.

— Sjálvandi skulu innstillingar vera almennar.

Ingeborg Vinther, fakfelagsformaður:

— Eg haldi ikki, tí tað virsir seg ferð eftir ferð, at fólk verða sett í starv eftir politiskum liti í staðin fyri eftir kvalifikatiónum.

— Ein skúlanevnd — ella skúlaráð — skuldi verið vald millum fólk, sum dagliga arbeida við skúla-spurningum og sum til fulnar kenna sitt arbeiði.

— Sjálvandi skal almenningurin vita, hvat hendir, tá talan er um almenn stórv.

Øll vinnulig nýskapan má stuðlast bæði lokalt og av tí almenna

sjónarmið

Í dag:

Niklas Mikkelsen, maskinmeistari

Seinasta summar hoyrdu vit dagliga lýsingar í útvarpinum frá ymiskum flakavirkjum um, at nú tóku tey bara ímóti høguslokk frá teimum lokalu bátunum, ella at nú fingi tey ikki tikið ímóti vegna frystiorku og plástrot.

Tær kvinnur og menn sum fiskaðu høguslokk, høvdu sjálvandi stóran inntøkumiss av ikki at sleppa at fiska í bestu veiðutíð.

Útróðramenn heitu á sitandi landsstýri um hjálpi.

Hvussu er so stóðan hjá fiskaidnaðinum í dag, og hvat hevur landsstýrið gjørt fyri at ganga fiskimonnum á mæti, soleiðis at teir ikki koma aftur í somu støðu sum í fjør, um fiskarið eftir høguslokk skuldi eydnast eins væl og seinasta summar.

Tað blivu seld nýkur hundræð tons av høguslokk til Íslands, og vóru íslendingar so væl nøgdir við hetta keypi, at áhugin er stórur í ár eftir at fáa meir.

Tað, sum eftir var á goymslu av føroyskt veiddum høguslokk seinasta heyst, var so lítið, at tað bert rakk til egningi í einar tveir mánaðir, so stóðu útróðramennirnir og línuskipini við ongum.

Roynt varð at keypa høguslokk frá útlandinum, men leingi gekst áðurenn tað eydnaðist at fáa nakað, og tá tað eydnaðist, mátti gjaldast óhóvsliga nógv fyri hann.

Hesi víðurskiftir skuldu havt

sagt øllum, at her máttu takast álvarslig stig fyri ikki at koma aftur í somu støðu.

Men aftur til trupulleikarnar hjá fiskaidnaðinum, sum skulu vera frystiorka og plástrot.

Tað er vist heilt rætt, at fiskaidnaðurin ikki hevur størri goymslur enn til slógv og flakafremleiðslu og smáar nøgdir av agni. Blivur agngoymslan stór gerst heilt óarbeiðsligt.

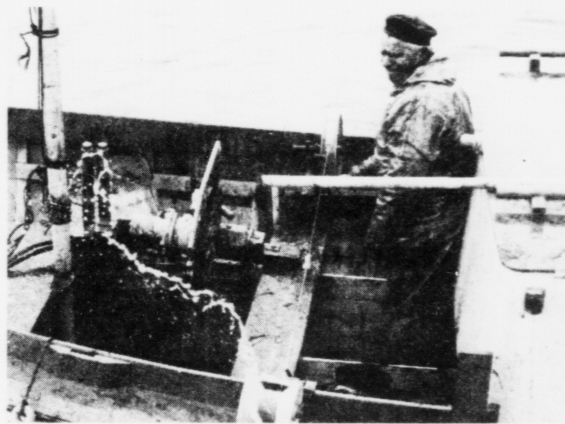
Loysnin á hesum trupulleikum er sjálvandi tað, sum fiskimenn ynskja: ein ella fleiri agniðstøðir, sum eisini kundu tikið ímóti makrel. Hetta vildi tryggja fiskivinnuni agn til rimuligan pris.

Um eitt borgarligt landsstýri tekur undir við at byggja agniðstøðir, har fiskimenn eru samgjarar er so ein opin spurningur.

At fiskaidnaðurin ikki skal kunna frysta høguslokk vegna ov litla frystiorku, má setast eitt stórt spurnartekin við.

Veruleikin er tann at umframt at kunna frysta flak í plátufrystarum, kunnu virkini frysta fleiri hundræð tons av slógv um smadøgnið, tá øll virkini vera tikin undir einum.

Um nú virkini lótu slógv við til mjølfremleiðslu istaðin fyri at frysta tað, tær fáu ferðir nógvur høguslokkur er at fáa, skuldi als einki verið til hindurs fyri, at

Niklas Mikkelsen vísir í Sjónarmiðnum á, at í fjør fingi menn nógvan høguslokk, men at virkini ikki kundu taka ímóti, tí kapasiteturin var ikki nóg stórur. Hann metir, at frystikapasiteturin er nóg stórur, men at goymsluvíðurskiftini afturíð er ov vónalig. Niklas Mikkelsen skivur, at við eini stýring kundi hesi víðurskiftini verið bót

fryst alt tað, sum verður fiska.

Sum nevnt eru tað goymsluvíðurskiftini sum eru trupulleikin.

Tað skuldi eisini lónað seg betur hjá virkjnum at fryst høguslokk enn at frysta slógv.

Skal hetta eydnast, má ein samskipan til, ella ein stýring, um tú vilt, men tað ringasta, sum teir borgarligu hoyra, er orðið stýring, so tað eru litlar vónir, um at teir fáa gjørt nakað her.

Av lokalum idnaðarvirksemi vil eg líka nevna tvey tiltøk innan fiskaidnaðin, sum eru byrjað í Gøtu fyri kortum — tað er fiskaaling og veiða eftir gággu til matna.

Royndir við fiskaaling hava nú í fleiri ár verið gjørdar í Skála-firði, Við Air, við Streym, í Funningsfirði og aðrastaðir við. Tað er eydnast at vinna á nógvum byrjunartrupulleikum, soleiðis at hetta kann bliva ein lönandi vinna.

Hesa roynd tók undanfarna landsstýri dyggiliga undir við, stuðlaði so munagott, at fiskaaling her heima kann gerast tíðandi tættur í landshúsrhaldinum.

Tá talan er um at fiska gággu til matna, standa vit yvir fyri nókrum heilt nýggjum, og ivamálini eru nógv um hetta tiltakið. Her

mugu gerast nógvir royndir, hvussu gágga kann fiskast á so rationellan hátt sum gjørligt, um tilvirkan á landi og marknaðarføring.

Hjá honum, sum skal leggja rygg til royndirnar, er hetta kostnaðarmið. Hendan roynd eigur tí at vera stuðlað á besta hátt av teimum, sum sita á teimum almennu peningakassunum, soleiðis at hetta tiltak kann gerast ein lönandi vinna. Enn er henda roynd komin stutt áleiðis.

Harafturimóti er tað greitt, at veiðan eftir einum øðrum skelja-fiski, Jákupskel, hevur havt eina javna framgongd, so nú verður bygt eitt nútímans skeljavirki á Oyri.

Tað er ein royndur lutur, at í felag kunnu vera tikin tøk, og uppgávur loystar, sum einstaklingurin ikki evnar. Skal nókur nýskapan vera framd, má tað almenna taka undir og stuðla. Tað má á hvørjum ári nýtast nakað av peningi, sum lítið sæst eftir til í fyrstu syftu, men sum í fleiri ferum stimbrar, soleiðis at úr royndunum skapast lönandi vinna.

Fisking eftir gággu til matna er ein tilikur tættur í fiskaidnaðinum, sum eigur at fáa fullan stuðul bæði lokalt og frá tí almenna. Livst so spyrst.

Um politiska reportasju

Ein journalistiskur arbeiðsháttur — ella journalistisk sjangra — sum ikki er serliga vanligur í føroysku fjølmíðunum, er tann politiska reportasjan.

Eftir feriminu havi eg tó roynt hann onkuntíð tey síðstu árin. Tað hevur m.a. verið í samband við samráðingar um samgongur, týðandi avgerðir, samgongukreppur og -ósemjur.

Beinagrindin í politiskur reportasju eru ofta beinleiðis úttalisi, stuttar frásagnir frá gongdini, hómningar og í ferum gitingar. Tíverri.

Men hesin arbeiðshátturin byggir sanniliga eisini á drúgvur kanningar, nógvur

samtalur og tol. Talan kann eisini vera um lekar, men ofta kann onkur endi spinnast burtur úr einum orði ella ábending um eitt ella annað.

Tí kann hesin journalistikkurin tykjast veikur og hava lítið virði. Men hann kann vera tiltrondur. Og kann verða betur undirbygður, um ymsu partarnir vildu úttala seg meira — ella bara vildu váttað ella avnokað. Og um samfelagið var meira opið.

Dømi um politiska reportasju eru greinirnar um rektarainnstillingina og -setanina. Sjálvur helt eg tað vera eitt spennandi journalistiskt arbeiði, sum eg arbeiddi við í álvara.

Í einum slíkum máli verða persónar — ofta partamenn — settir upp móti hvørjum øðrum, uttan at tað er endamálið. Soleiðis vilja Eilíf Samuelsen, landsstýrismaður, sum ikki góðtekur innstillingina til rektarasetanina hjá landsskúlaráðnum, og Jákup Mortensen, formaður í landsskúlaráðnum, vera settir upp móti hvørjum øðrum.

Tá royndarstøðin í sini tíð var fyri í lögtingi og landsstýri, var Hákon Djurhuus, figgjarnevndarformaður, ein partur og partamaðurin D. P. Danielsen, landsstýrismaður, ein annar partur.

Journalistiska endamálið kann ongatið vera at sáa

split, sum Tvørámaður skivur í lesarbrævi í Dimmu týsdagin: »Til tín jo-mo vil eg siga, halt uppat við hasari skrivingini, tú sáar bert split millum íbúgvur á Tvøroyri...«

Undirritaði ella Sosialurin kundi latið vera við at skriva um innstilling og setan av rektara ella um innstilling og setan av deildarleiðara.

— Hóast hesi mál vórðu atvold til politiskar tvídráttir, og avdúkaðu, at alt ruggar ikki sum tað skal í okkara hálovaða demokratið. Skrivningin hevur eisini vist tað, at innstilling hjá fólkavaldari skúlanevnd kann skúgvast til viks av politiskum valdum skúlaráði! Ógvuliga demokratiskt!!!

At hesin journalistikkur hevur til endamáls at sáa split, má eg bara vísa aftur.

Vit hava ov lítið av honum. Tí florerar korrupsiónin. Og tað gleppur hon framvegis at gera, so leingi almenningurin ikki fær størri innlit í alla fyrisingin.

Er tað ikki júst henda stóðan, sum skapar »russiskar ella polskar tilstandir«, sum ein maður sipaði til nú ein dagin?

Jóhann Mortensen
tíðindamaður

